

**ПРОГРАМА, ХАРАКТЕРИСТИКА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ДО АД'ЮНКТУРИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
081 ПРАВО**

Мета проведення іспиту. Мета вступного фахового випробування передбачає визначення професійної компетентності й готовності вступників до навчання в ад'юнктурі, що передбачає єдність теоретичної та практичної підготовки, а також здатності до проведення наукових досліджень проблем правової регламентації суспільних відносин у прикордонній сфері.

Іспит проводиться як комплексна перевірка знань кандидатів з базових правових навчальних дисциплін за завданнями (екзаменаційними білетами), складеними кафедрою конституційного, адміністративного та міжнародного права згідно з навчальним планом підготовки на здобуття другого рівня вищої освіти і за методикою, визначеною вищим закладом освіти.

Кандидат має продемонструвати кваліфікаційний рівень підготовки фахівців, при якому повинен:

Знати:

- систему загальнотеоретичних, державно-правових явищ, практику їх виникнення, та розвитку в Україні;
- сучасні наукові підходи до праворозуміння;
- проблеми співвідношення права і держави;
- поняття, характерні риси та види правового регулювання;
- механізми здійснення форм реалізації норм права;
- поняття, сутність, види, ознаки та проблеми правової поведінки, а також її особливості у сфері охорони державного кордону України;
- поняття і ознаки правосвідомості, її роль у нормотворчості і правореалізації;
- поняття, ознаки, зміст та структуру правового порядку;
- природу і систему процесуального права;
- основні категорії законодавства про адміністративну відповідальність, особливості адміністративно-процесуальних норм та відносин, принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення, порядок здійснення процесуальних дій, систему суб'єктів адміністративного процесу та їх повноваження;
- особливості змісту суспільних відносин, що виникають під час розгляду та вирішення справ про адміністративні правопорушення, правильного тлумачення та реалізації норм адміністративно-процесуального законодавства у практичній діяльності посадових осіб;
- процесуальний порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, особливості організації діяльності суб'єктів владних повноважень щодо розгляду цих справ у сфері охорони державного кордону.

Вміти:

- використовувати загальнотеоретичні поняття та категорії для аналізу складних державно-правових явищ та проблем, оперувати основними правовими категоріями в практичній діяльності;
- давати правову оцінку діям та обставинам, відносинам що відбуваються в сфері охорони державного кордону;
- правильно реалізовувати правові норми;
- забезпечувати організаційну адміністративну діяльність посадових осіб органів охорони державного кордону із видання індивідуально-конкретних правових приписів;
- здійснювати правозастосовну діяльність в інтересах охорони державного кордону;
- узагальнювати висновки та пропозиції у практичній сфері реалізації різноманітних форм оперативно-службової діяльності ООДКУ та при виникненні різних ситуацій;
- з правових позицій оцінювати зміст міжнародних нормативно-правових актів, використовувати у роботі підрозділу ДПСУ чинні міжнародні та нормативно-правові акти, характеризувати національне законодавство з точки зору його відповідності приписам міжнародного права.

Володіти практичними навичками:

- організації діяльності щодо підготовки конкретних правозастосовних документів, узагальнення висновків та підготовки пропозицій як у теоретичній так і практичній сфері діяльності Держприкордонслужби України;
- правильного тлумачення та реалізації норм чинного законодавства України у практичній діяльності посадових осіб органів охорони державного кордону;
- уміння організовувати власну професійну діяльність та діяльність підлеглого персоналу на основі положень чинного законодавства.

Форма перевірки знань.

Вступний іспит – форма контролю, що полягає в оцінці готовності кандидатів для вступу до ад'юнктури Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького.

Іспит проводиться письмово з використанням білетів, які охоплюють тематику фахової підготовки магістрів. Кількість білетів повинна перевищувати кількість кандидатів на 10-20 %. Додатковим питанням є тест, що охоплює всі питання підготовки.

3. Порядок та методика проведення іспиту.

До складання іспиту допускаються кандидати, які виконали реферати згідно вимог щодо їх розробки.

Попереднє ознайомлення кандидатів до вступу зі змістом білетів суворо забороняється.

Перед початком іспиту старший групи представляє групу в повному складі голові комісії. Голова комісії доводить порядок проведення іспиту і запрошує кандидатів для вступу до аудиторії.

Кандидати для вступу за чергою беруть білет та називають його номер. Ознайомившись з питаннями білета, вони отримують чисті аркуші паперу зі

штампом навчального відділу для запису відповідей та тестові питання, після чого розміщуються по одному за письмовий стіл.

При складанні іспиту дозволяється брати один білет. Якщо кандидат не може відповісти на питання білета, йому виставляється оцінка «незадовільно». Для підготовки до письмової відповіді на білет кандидатів відводиться не більше 3-х год. Після формування письмової відповіді на кожне питання білету кандидат подає результати роботи для перевірки екзаменаційній комісії. Члени комісії перевіряють письмові роботи кандидатів та виставляють оцінки за кожне питання, після чого виставляють загальну оцінку за відповідь по білету.

Кандидати, що використовують на іспиті недозволені матеріали та порушують встановлені правила складання іспиту, несуть відповідальність у дисциплінарному порядку. За рішенням комісії вони можуть складати іспит, відповідаючи на запитання комісії в обсязі програми без передбаченої цією програмою підготовки до відповіді.

На іспиті, крім членів комісії та осіб, які складають іспит, можуть перебувати інші особи, визначені «Інструкцією з організації та ведення освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького».

Критерії оцінки знань кандидатів до вступу.

Результат складання іспиту визначається за чотирьохбальною шкалою: оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». У процесі виставлення оцінок береться до уваги рівень науково-теоретичної підготовки кандидата для вступу, вміння творчо застосовувати теоретичні знання при відпрацюванні практичних питань, чіткість і послідовність викладення матеріалу.

Кандидатові для вступу до ад'юнктури за відповіді на окремі питання білета виставляється оцінка:

«відмінно», якщо кандидат твердо знає вимоги нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки, безпеки державного кордону, глибоко розкриває та обґрунтовує їх зміст, підтверджує прикладами з досвіду оперативно-службової діяльності органів та підрозділів охорони державного кордону, твердо знає їх організацію і оперативно-службові можливості, грамотно і логічно викладає матеріал;

«добре», якщо кандидат твердо знає вимоги нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки, безпеки державного кордону, вміє правильно розкрити і обґрунтувати їх зміст, знає тактику дій правопорушників, порядок і зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону з організації оперативно-службової діяльності, викладає грамотно й логічно, але не досить чітко, в обґрунтуваннях недостатньо використовує приклади з досвіду оперативно-службової діяльності органів та підрозділів охорони державного кордону;

«задовільно», якщо кандидат знає основні положення нормативно-правових актів у сфері забезпечення національної безпеки, безпеки державного кордону, розкриває їх зміст, але має певні труднощі в їх обґрунтуванні, знає порядок і зміст роботи начальника підрозділу охорони державного кордону з організації оперативно-службових дій, разом з тим не досить глибоко їх розкриває;

«незадовільно», якщо кандидат слабо знає правові засади забезпечення національної безпеки, безпеки державного кордону, неспроможний їх обґрунтувати, матеріал викладає невпевнено, допускає грубі помилки.

Оцінка за відповіді на тестові питання виставляється з розрахунку:

«відмінно» – 90-100% правильних відповідей;

«добре» – 80-89% правильних відповідей;

«задовільно» – 60-79% правильних відповідей;

«незадовільно» – 0-59% правильних відповідей.

Оцінка кандидатів виставляється після обговорення членами комісії результатів відповідей з кожного питання білета.

При цьому виставляється:

«відмінно», якщо в окремих оцінках не більше однієї оцінки «добре», а інші - «відмінно»;

«добре», якщо в окремих оцінках не більше однієї оцінки «задовільно»;

«задовільно», якщо в окремих оцінках не більше однієї оцінки «незадовільно»;

«незадовільно» – в інших випадках.

Загальна оцінка виставляється як середнє арифметичне за всіма оцінками з розрахунком до сотих, наприклад 4,66.

Загальна оцінка доводиться кандидатам після затвердження результатів складання іспиту ректором Національної академії Державної прикордонної служби України. За об'єктивність виставленої оцінки несуть відповідальність члени комісії.

ПЕРЕЛІК ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ПИТАНЬ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ.

Проблеми сутності права

1. Зміст поняття «праворозуміння» та особливості сучасного «праворозуміння»
2. Типологія «праворозуміння» та її критерії.
3. Проблеми співвідношення соціального регулювання та права.
4. Поняття, сутність та класифікація принципів права.

Проблеми сучасного державорозуміння

1. Причини виникнення плюралізму підходів щодо розуміння держави.
2. Сучасні підходи до визначення ознак держави.
3. Поняття, соціальне призначення та цінність держави.
4. Класифікація державознавчих теорій за найважливішими критеріями.

Актуальні проблеми правового регулювання

1. Поняття, характерні риси та види правового регулювання.
2. Правовий вплив на суспільні відносини.
3. Предмет, методи, способи, засоби і типи правового регулювання.
4. Механізм правового регулювання та характеристика його складових елементів.
5. Стадії правового регулювання.

Динамічні процеси у праві

1. Взаємозв'язок норм права та правовідносин.
2. Склад правовідносин та характеристика його елементів.
3. Юридичний факт в системі правовідносин.
4. Характеристика основних форм реалізації норм права.
5. Механізми здійснення форм реалізації норм права.
6. Прийоми та засоби, що використовуються при реалізації норм права.
7. Характеристика правозастосовних актів.
8. Юридичні колізії та способи їх подолання.
9. Прогалини в праві та шляхи їх подолання.
10. Поняття тлумачення норм права та чинники, що зумовлюють його необхідність.
11. Проблеми співвідношення тлумачення та правотворчості.

Правова поведінка особи та її юридичні наслідки.

Юридична відповідальність

1. Поняття, сутність та ознаки правової поведінки. Сучасні наукові підходи до її визначення.
2. Види правової поведінки та їх характеристика.
3. Поняття та юридичний склад правопорушення.
4. Зловживання правом: поняття, сутність та ознаки.
5. Поняття та ознаки юридичної відповідальності її відмінність від інших видів державного примусу.
6. Принципи, мета та функції юридичної відповідальності.
7. Види юридичної відповідальності, та їх характерні ознаки.
8. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності.
9. Державно-правовий примус та юридична відповідальність як різновид соціальної відповідальності.
10. Стимули, пільги, заохочення та обмеження у праві.
11. Юридичний конфлікт та проблеми його врегулювання.

Правова свідомість. Правова культура. Правове виховання

1. Поняття та ознаки правосвідомості.
2. Структура та функції правосвідомості.
3. Види правосвідомості та їх характеристика.
4. Роль правосвідомості у нормотворчості та правореалізації.
5. Форми деформації правосвідомості та шляхи їх подолання.
6. Правова культура суспільства, її ознаки, структура, види.
7. Правова культура особи, її правова активність.
8. Правова культура професійних груп.
9. Правове виховання.

Правовий порядок

1. Поняття та ознаки правового порядку.
2. Зміст і структура правового порядку.
3. Функції та принципи правового порядку.

4. Право, законність, демократія та правовий порядок.
5. Правовий порядок, суспільний (громадський) порядок і дисципліна.

Юридичний процес

1. Юридичний процес як елемент процесуально-правового механізму.
2. Природа та система процесуального права.
3. Стадії юридичного процесу.
4. Основні засади юридичного процесу.
5. Види юридичних процесів.

Організація протидії адміністративним правопорушенням у Державній прикордонній службі України

1. Законодавство України про адміністративну відповідальність.
2. Відомчі нормативно-правові акти, що регламентують здійснення адміністративного провадження.
3. Контроль за здійсненням провадження у справах про адміністративні правопорушення.
4. Адміністративна відповідальність в системі заходів адміністративного примусу.
5. Система адміністративних стягнень. Правила їх накладання.
6. Виключення та звільнення від адміністративної відповідальності.
- 7.

Кваліфікація адміністративних правопорушень, протидію яким віднесено до компетенції Державної прикордонної служби України

1. Порушення законодавства України з прикордонних питань за які передбачено адміністративну відповідальність.
2. Порушення законодавства про тимчасово окуповану територію за які передбачено адміністративну відповідальність.
3. Адміністративні правопорушення в сфері міграції, протидію яким віднесено до компетенції ДПСУ.
4. Поняття та загально-правові ознаки адміністративного правопорушення.
5. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки правопорушення.
6. Відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень.
7. Виключна (морська) економічна зона України.

Провадження в справах про адміністративні правопорушення

1. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення, протидію яким віднесено до компетенції ДПСУ.
2. Повноваження посадових осіб ДПСУ із складання процесуальних документів.
3. Повноваження посадових осіб ДПСУ щодо застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Адміністративно-процесуальна діяльність органів охорони державного кордону України щодо застосування примусового повернення та примусового видворення

1. Нормативна регламентація застосування примусового повернення та примусового видворення.
2. Адміністративно-процедурна діяльність ООДКУ щодо застосування примусового повернення іноземців та ОБГ.
3. Адміністративно-процесуальне регулювання участі ООДКУ у справах про примусове видворення іноземців та ОБГ.
4. Міжнародно-правова регламентація правового статусу іноземців та ОБГ.
5. Примусове повернення та примусове видворення як заходи адміністративного примусу.
6. Заборона щодо примусового повернення чи примусового видворення або видачі чи передачі іноземця та ОБГ.

I. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативно- правові акти

- 1.1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року – К.: Юрінком Інтер, 1996.
- 1.2. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=80731-10>
- 1.3. Кримінальний кодекс України: Офіційний текст. – К.: Юрінком Інтер, 2002.
- 1.4. Кримінальний процесуальний кодекс України: К.:Паливода А.В., 2012. – 176 с.
- 1.5. Кодекс адміністративного судочинства України. – К.: Атіка, 2005.
- 1.6. Про Державну прикордонну службу України [Електронний ресурс]: Закон України від 3 квітня 2003 р. // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=661-15>
- 1.7. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р. // Відомості ВРУ. 1992, № 2. – ст. 5.
- 1.8. Про запобігання корупції від 14.10.2014 р. [Електронний ресурс] // Закон України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
- 1.9. Про правовий статус іноземців та ОБГ від 22.09.2011 р. [Електронний ресурс] // Закон України. – Режим доступу: <http://zakon.gov.ua>.
- 1.10. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [Електронний ресурс] // Закон України / Internet. – <http://zakon.gov.ua>.
- 1.11. Про відповідальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень від 10 січня 2002 року [Електронний ресурс] // Закон України / Internet. – <http://zakon.gov.ua>.
- 1.12. Про прикордонний режим: Постанова Кабінету Міністрів України №1147 від 27 липня 1998 року // Збірник урядових нормативних актів України.– 1999.–№ 3.\

1.13.Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прикордонної безпеки держави від 27.02 2018 року [Електронний ресурс] // Закон України / Internet. – [http:// zakon.gov.ua](http://zakon.gov.ua).

1.14.Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях від 18.01.2018 року [Електронний ресурс] // Закон України / Internet. – <http:// zakon.gov.ua>.

1.15.Про затвердження тимчасового порядку контролю за переміщенням осіб через лінію зіткнення у межах Донецької та Луганської областей: Наказ першого заступника керівника Антитерористичного центру при Службі Безпеки України від 14.04.2017 року № 222 О.Г. (зі змінами та доповненнями)// Офіційний сайт СБУ – Режим доступу : <https://ssu.gov.ua/ua/pages/32>

1.16.Про затвердження Порядку взаємодії органів виконавчої служби та органів ДПСУ під час здійснення виконавчого провадження: Наказ МЮС та МВС від 07.01.2014 р. № 288/5/102 [Електронний ресурс] // Закон України. – Режим доступу: <http:// zakon.gov.ua>.

1.17.Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами ДПСУ матеріалів справ про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Наказ МВС від 09.10.13 р. № 898 // Законодавство України. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1654-13>

1.18.Про затвердження дій посадових осіб ООДКУ ДПСУ щодо встановлення режиму в пунктах пропуску через ДКУ, здійснення контролю за його додержанням, а також організації і забезпечення взаємодії та координації контрольних органів і служб, що здійснюють різні види контролю або беруть участь у забезпеченні режиму в пунктах пропуску через ДКУ: Наказ Голови ДПСУ від 29.08.2011 № 627 – Окреме видання

1.19.Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 р. – [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>

1.20.Про затвердження Інструкції про порядок реалізації компетентними та уповноваженими органами України міжнародних угод про реадмісію осіб: Наказ МВС від 16.02.2015 р. № 158 – [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/158-15>

1.21.Про затвердження правил розгляду заяв та оформлення документів, необхідних для вирішення питання про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, втрату і позбавлення статусу біженця та додаткового захисту і скасування рішення про визнання особи біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Наказ МВС України №649 від 7 вересня 2011 року. – [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1146-11>

1.22.Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства: Наказ МВС України, Адміністрації ДПСУ та СБУ № 38/77 від 22 січня 2018 року. – [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>

1.23. Про взаємодію органів виконавчої влади в роботі з дітьми, розлученими із сім'єю, які не є громадянами України і звернулися до компетентних органів із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту. Інструкція затверджена Наказом МВС, Мінсоцполітики, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, МОЗ, АДПСУ № 604/417/793/499/518, від 7 липня 2012 року. – Окреме видання.

1.24. Конвенція про статус біженців. [Електронний ресурс]: Конвенція ООН від 28 червня 1951 року. // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011

1.25. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують людську гідність видів поводження і покарання. [Електронний ресурс]: Конвенція ООН від 10 грудня 1984 року. // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_085

1.26. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб. [Електронний ресурс]: Угода між ЄС та Україною від 18 червня 2007 р. // Законодавство України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_851

1.27. Про затвердження порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї: Постанова КМУ № 367 від 04.06.2015 р. [Електронний ресурс] // Урядовий портал. - Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248222450>

1.28. Про затвердження Інструкції про порядок тримання затриманих осіб в органах (підрозділах) охорони державного кордону України: Наказ МВС від 30.03.2015 № 352 [Електронний ресурс] // Законодавство України. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0462-15>

1.29. Про затвердження Положення про відділ прикордонної служби ДПСУ: Наказ МВС від 15.04.2016 р. № 311 // Офіційний вісник України від 03.06.2016 р. – 2016 р., № 41, ст. 220, стаття 1555, код акту 81981/2016

1.30. Про організацію діяльності підрозділів по роботі з іноземцями та адміністративного провадження регіональних управлінь та ООДКУ: Наказ АДПСУ від 10.05.2016 р. № 60 // Управління адміністративного провадження Департаменту аналізу та оцінки інформації АДПСУ–Київ–2015р.– Окреме видання

2. Основна література:

1.1. Теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2014. – 368 с.

1.2. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.

1.3. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю. А. Іванов та ін. ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 332 с.

1.4. Актуальні проблеми теорії держави і права: навчальний посібник / Білозьоров Є. В., Гіда Є. О., Завальний А. М.: за аг. Ред.. Є. О. Гіди. – К.: ФОП: Ліпкан О.С., 2010. – 260 с.

1.5. Машков А. Проблеми теорії держави і права. Основи: курс лекцій. – К. : Четверта хвиля, 2008. – 464 с.

1.6. Адміністративна діяльність. Частина особлива: Підручник / За заг. ред. проф. О.М.Бандурки. – Харків: Вид-во Ун-ту внутр. справ, “Еспада”, 2009.

1.7. Становлення повноважень органів охорони державного кордону України в провадженні у справах про адміністративні правопорушення: Навчально-методичний посібник./ Мота А.Ф. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2008. – 78 с.

1.8. Здійснення провадження в справах про адміністративні правопорушення посадовими особами ДПСУ: навчально-методичний посібник/ В.О. Хома. – Хмельницький: Видавництво Національної академії ДПСУ, 2010. – 56 с.

1.9. Зьолка В. Л. Охорона національних інтересів України у прикордонній сфері (адміністративно-правовий аспект) : монографія / В. Л. Зьолка. – Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2015. – 672 с.

1.10. Ганьба О. Б. Правова поведінка суб'єктів охорони державного кордону України : дис. канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ганьба Олег Борисович. – К., 2014. – 243 с.